

Məmməd
Əslan

Dünya xəlvət dərə deyil...

Üzeyir bağlına nə qədər bəhər!
Üzeyir xayalı nə qədər ołan!
Bir ömrə sığmayıñ bu əsərlərə
"Əfənə" deməkda bañkaq hasan.

Güman eladın ki, xalvat daradı;
Yurtulmaz pardası bi fırıldaqıñ...
Xobitlik sabılıcı artı, törədi;
Sırını örtməyib dünə alçaqın.

Azalmaz bir zorra divin divliyi
- Na qədər cunumxa curdanlar diva!
Gizlənilməz Üzeyir bayı,
Onun Güñə ruhu sıñıgəm cib!

Üzeyir möhtəşəm, Üzeyir uca!
Doradın zirvədən uladan sankı!
"Aşın mal ala!" alin çatıca
Kosdırıldı əstünü "Koroğlu" congı!

Onun sökündəyi Füzuli dağı
Bu yurdadan bəllər diranıb gəyo!
Yerivanıñ olsan, ağlış yağı,
NEYLOYO bilarsan Üzeyir bayo?

Xalqının gözündə ucalan kasi
Min bədəx zirvədən endira bilməz!
Şimlərdə alısrı milatın sası!
- Onu tufanlar da söndürə bilməz!

Sarçasan, Qartalın üstə sığına,
Xamur çürküdər, bürdəflik qan!
Gözünə sancılan qırışma
Gözün kor olduqda diş qıçayırsan...

San kı, yaranmışın badhvəliq üçün:
Dünyanın başı kosmak dilərsən.
Güñəsi yummaga yetişər gütün.
Eləcə günün yumla bilərsən...

Son nazlama

Əngin şair Yahya Kəmal Bayatiyya

Dünyangın nə gözəl yazımış, Allah!
Nazlı banövşələr saplaq üstündə...
Alem kiñ kefində: quş da, böæk da;
Dema ki: man yoxam bir dağ üstündə.

Hər təpə bir qoyun, mən çoban idim;
Yero da, góya da pasıban idim!..
Man hardan biliardım: haracan idim!..
Boy at bittişdim torpaq üstündə.

Paldı ocağında yanın közlərdim;
Murovo canundan çox ozzılddım!..
Aşxandan-sahara şübhü gözlərdim;
Bir şəhər damlaştıq yarpaq üstündə.

Dağdan-dağna qonmaq ömürlük peşəm:
Hər zırva sırıra aşıyan işləm!..
Şahlar görəmodi gün keçirmiş;
Bir daxma altında, çardaq üstündə.

Bu, son gözörüşü; bu, son nazlama;
İstor sızla, kənəl; istor sizləm!..
Sada vermasa sazin, bir da sazlamə;
Qısmatın qalmadı bulaq üstündə.

Çıxar qonşusından söz birar-birar;
Hər kas aklädiyi aqıbet dorar.
Parvaz qanadlardan tarlanlar törr:
Nəşli qıymaq tutar ocaq üstündə.

Baxma hər yazdığım dastan olmadı;
Qolbım toy-düyündən, yandan olmadı...
Qom etmə ki: Məmməd Əslan olmadı;
Atxarsan, taparsan varaq üstündə.

Qazi Gülxanə paşa

Buludular kışındı, idhəm çaxı,
Sənasən dağları göy vıxacağı!..
Yubanın omurı, Qazi Gülxanə,
Corrah biçagini sıyrma vaxı!!!

Xostolik ölçümün biror əsgəri;
Birlərden törəyir zülümün ləşkəri.
Şən meydana çıx ki, Qazi Gülxanə;
Ölümün nəfəsi qırılınsın geri!

Tapdı minca Qazi niçat burda,
Qurtuldu yenidən hayatı burda!..
Şairə, yazaşa ömür boyu daşı!..
Nura dayırıslırları zülməti burda!

Gülxanə: Rahmandı orduñun başı!
Faryada, zillətə, ölüme qarsı!
Ulu dorgəhən panah gağırdırmı;
Moni bu zülmətnən sabaha daşı!

Tibbin va Qazinin müştərək bürcü!
Gülxanə bıçağı - hoyat ulğucayı!
Yüz ilən artırdıq alamo ballı;
Carrah biçığında kamalın güci!

Gülxanəndə gül yox, göl hökümələr var!
Yixılma, yixısan, gör ki kimlər var!
Gələni ümidi, gedəni rahat;
Sevinc ortamında folatımlı var!

San Türkün foxtısan, foxtarışan!
Bir soyun şahınlıq karamatısan!
San haqqın farahı, saqlıq nemati;
Milibin ziqiyatı bir sarıvanısan!

Heyat qoqasında hər dəfa Qazi,
San Haqqındı razi, Haqq sandan razı!
Bir nurlu müşəsən mögrür allarda;
Fəthin təzələnir hər həftə azı!

Bu da ki bel...

Bu bostanı neçə akib-beçərim?!
Yağış quruyub, su da ki belo...
Kasadiq afotdır; na forqı varyansı;
Ya muşovul yesin, ya da ki belo...

Kotan nadi, fil qılqırın bu qırğı!
Heç nadan yarlırlar dağların bağrı...
Kor quyudan na səs bitar, no qarğı;
Dibinən bogulub səda ki belo...

Laxlım bir iman sağ qala, qalmaz!
Pozulmus o hərəmat saqqala qalmaz;
Bir budaq ucunda çəqqala qalmaz;
Nəylər gəlir-gəlin qida ki belo...

Bu qaçqılıq hardan soya, nəsli?..
Axşam nəsli gəlir, səhər nəsli...
Qorxuram bi torpaq surən kəsilə;
Göz yaşlıya doğur cada ki belo...!

Sultanheydar zirvədəki pir idi!
Ağrıyla üzəbsüz, qolbi bir idi!..
Keytidağı "Qoş gülü" müz qurudu;
O qul qədən getdi; qu da ki belo...

Qaneyam dünyanın aza-coxuya;
Uşumış tapayıdm, ey, kas yuxuya;
Aradım sobrımı "Yahu-Yahu!"yla,
Qazənbak olmayıb Xuda ki belo...

Hər aqan çıçıkla bir bahar şəndim;..
Bir qon boňövşəyin qan dayışdırıdm...
Ömrümüz boyunu ölçüm; üzündən;
İndidən düşümərin ya da ki belo...

Bela xor baxmañlı bəndə Allahı:
Ulduzları daş kimi qorxuram yağı...
Bi orunda palid bitməz dərə;
Hindilər tumunu uda ki belo!..

Bu məvzu ağımla geldi ha səndən;
Dadanımdım; qoşma yazan asandan...
Sonunu gözləmə Məmməd Əsləndən!..
Yeter bu qədəri!.. Bu da ki: Belo!!!

Qayadan qumacan

Dağın ayıñdan astar daslar;
Bela mənzil kosar das, aqıbet ağır...
Tükənmək bilməz ki, çığın savşalar;
Daşlaşmış canlardan kövrüklik yağır.

Soyumun daşını döşümə döydüm,
Döya bilmədim, kima no horcu?..
Qayaq köt abüb, daşda höyüdüm;
Daş-daşla qoysa, das - qala bürç!

Cılyinino bas aysak bir-birimizin;
O das yasdıq olar, bas yarmaz dala!..
Boğmaş işğini gecə gürdüñün;
Sağ-salamat çıxar axşam sabah!..

Bir soy ki bir daşla bas qoysa oğar,
O das millət işini sadıqə olar!..
Kök özüm seysa, Haqq ona sevar!..
Bir soyun ayarı tam agah olar.

Başa sadası var basın yasında:
Baş, daşın üstündə heykəloñ donar!
Orxon-Yeniseyin daş-qasynasında
Halo Türkliyümüz nabzı dünəyar.

Uçub getdi o günler ki...

Hümmət müddəlim Məşədihaşanlıya

Ömürü tülək tarlan ömrüydi onun;
Fazada dovr etdi, fazada getdi.
Gah Sultanheydərdə, Quş yuvasında:
Ha yan uz tutdu, azada getdi.

Qocalıq ölçümən betərmis dema;
Ömür hardan-hara yetərmis dema!..
Əkdiyin-böyüdün itərim dema;
Getdi o nemət da, urza getdi.

Bu goldı-getdi no, bu qoşa nadi?..
Nədən daşbur-türər bi işin badi?..
Savşaqan daşdı, müşovul yedi;
Nələr kimə çatdı, no zada getdi?!

İki ombabası birdən zay olsa,
İki qırdañ birdən heçə sayışa;
"Platin" qızıldan həttə yey olسا,
İki qanad bir cüt azada getdi...

Qoza - qaza üstən: qoymur göz açam!
"Dəmir-dürüm" oldı-üstü-qılıçam...
Mən quş yarandı: gülərən qırdañ;
Bir canım neçə yol qızadə getdi!..

Quşın fığırı ağız göygəşklər:
"... Zəro dəmir" - dema, na deyəcək?!"
Qartalın dardını dəymə böyükər;
Mənə toxumada, azada getdi...

Ürəyzə isməric

Connat Döldəğda büyütüdmə səni:
Çəşmələr başında, gülər içində.
Ulular ruhundan fışqırb galan
Bayati mayaş dillər içində.

Çəməni tez qurdum orşı-folakə;
Porvazın uyusdu göyda molaklı;
Kökşənənşəyanın bir dağ üzükə
Nəca baxtəvərdim əllər içində.

Monim dolub-dənamasınafasın idin;
Ləşkərlər pozmaq son boşın idin!..
Dünyam batar olasa, qavşasın idin;
Naçar qoyma manı yollar içində...

"Şəhəri kim açır" kitabımı bir avtoqraf

Boxtavar başına usaqlığımızın!
Arduncu ox çatmaz o suxluğumuzun!

Hərəmiz bir dağın Maenunu olduq;
Boxtavar başına aşıqlığımızın...

O dağlardan no səs galor, no səda;
Daldıqdan yil üz tufan asa da.

Laçınqaya, Xor-xor bulaq, Göydərə;
Dağ oronlər uça Sultanheydər!

No zamandı gur leysana həsratik!
Ver ayıra buludları bükdər!

Bu büsətə bir də görök, inşallah!
Göydərə görök, yerda görök, inşallah!

Səksən nə yaşırd kι...

Bütün vərlığılı iħali səslərden ygərulub väcu-
da gəlmış gərkəmlək bəstəkarımız Ramiz Mirisiyi

"Yandım, els yandım!.. salqa car oldı;
Ürəyin kamandır, Ramiz Mirisiyi.
Səni sənə qoşa göstərən zalim
Yəş deyl, gumanndır, Ramiz Mirisiyi.

"Bir xumar baxışla" galəs bir malak,
Səksən na yaşırd ki, "Ay qabı kövrök!.."
Yaş yönü geri sayasın, Rəhəmət
Ruhun ki cavandır, Ramiz Mirisiyi.

Allahın hobibi ulu caddindir!
Caddin gätirən din müddəddəs dindir!
Sənə gül öryün dünyadan gendir;
Inəmən imandır, Ramiz Mirisiyi!

Hardan qulağına galor bu səslər;
Bu sərin bəstələr, dadı noşalar!..
Daryalar, qoynduna mürvərəsəs
Xoynın ümmandır, Ramiz Mirisiyi!

Sənə cıtr satır bülər gözəllər,
Səni sandan yaxşı bülər gözəllər;
Halo gorusun galır gözəllər;
Qocalma, amandır, Ramiz Mirisiyi!

Desən ki: "qocaldım", yəsərən sənə;
Qənar boğan soni, həsər soni;
Aşınayar qayalar-dəsərən sənə;
Bədənbiniñ yamandır, Ramiz Mirisiyi.

Çatıb qoşlarıñ, xayala dalma!
Topın qoşla, tərkibin alma!

Səksəni yola sal, keyfindən qalma,

Bu imtahandır, Ramiz Mirisiyi...

Tale alımıza Haqqın yazılı:

Bir amra tabeyik, sözüm basılı!

No qədər yaşırası, Ondan asılı:

Qalbina damadı, Ramiz Mirisiyi.

Yasəman işığındı

Ürəkkələr titradın bu nəva hardan,
Halo cürcüməsiçəl-cümən bi yaz!..
Hardan galır çıxın, binaya, hardan?..
Yaman teləsimən, yasəmən, bu yaz?!

Bu, neca büsətmiş; bu, na calalımsı!
Bir dələqanlım könlüñ kölmüş;

Bu sevdədən boyun armts-almalımsı;

Nəxəsənəzəmən, ya sinəm bu yaz!

Bir avaz vurnuxur könlü simində,
Çox naçar qalmış gül tilisimində.

Yarışa çıxmış yaz mövsümündə,

Ya son uxalımsın, ya sinəm bu yaz.

Biz iki dəmlətək göylərdən düşdük,
Tale rast gotidi: burda görüsük.

Bir qıdrat: - İç! - dedi. Bizi ki, idik!..

Ya tonqal çatılam, ya sənəm bu yaz.

Əhsan bu suxluğa, bu gözəlliş!..
Hər salımxıñ malhom bir fasılışlı!

Yüklü budaqların sunnasın deya:

Qəbul etsən, olum osa man bu yaz.

Bir da görüsükən na zaman görüm,
Sənsiz na góy görüm, asiman görüm!..

Ömrün əsun olsun, yasəmən, yasəmən!

Düyüm sunasın qoşar, yasa man bu yaz...

O qışın verdi ki, bu yaza döndüm.

Əngin fəzalərdə parvaza döndüm;

Fikirlər içində qoşwası döndüm;

Bir özü Mommadəm, nəsa, man bu yaz.

Rübabılər

Düsünmə: suninlo ta bıldı dünya;

İnsanız xaraba tabutdu dünya;

Cindirli pir gördüm yol konarında;

Qoynu-qolṭuluşa yaqutdu dünya!

Bu dağın o üzündən yaz galıoz;

O yaqılışub ötküm yaz galızom;

No vaxtadək orş üzündən baxaçq!..

Laçınqaya cimçəmosa, səs galıoz!..